

Editorial

Și acest număr al *Noii Reviste de Drepturile Omului* este elaborat având ca fundal războiul din Ucraina. Revista va publica materiale relevante pentru problematica drepturilor omului ridicată de ilegalitățile și atrocitățile regimului de la Moscova pe toată perioada în care se va desfășura acest război.

Profesorul Corneliu-Liviu Popescu adaugă la studiile sale anterioare dedicate subtilităților tehnice ale unor decizii luate de organizații internaționale cu privire la „cazul ucrainean”, unul nou. Privitor la analiza pe care o face forței juridice a ordonanței Curții Internaționale de Justiție prin care s-a cerut Rusiei suspendarea operațiunilor militare, subliniem acest pasaj: „Ordinul Curții de a indica măsuri provizorii Rusiei rămâne astfel complet inefficient [...]. Pentru a evita orice confuzie, am subliniat că inutilitatea și ineficiența - care există în opinia noastră - sunt de natură juridică, în timp ce sfera simbolică este puternică, și că acestea privesc doar ordinea, și nu eventuala viitoare hotărâre a Curții. pe fond (dacă Curtea decide că are competență în cauză), ceea ce va avea o semnificație imensă, atât juridică, cât și simbolică”.

Măriuca-Oana Constantin a continuat traducerea Hotărârii Marii Camere a CEDO din 16 decembrie 2020 privind Cauza Ucraina c. Rusia (re. Crimeea) și evenimentele desfășurate în Crimeea și Sevastopol în 2014. Această parte a doua face un „istoric juridic” al relațiilor dintre Rusia și Ucraina înainte de preluarea controlului, de către Rusia, în Crimeea și Sevastopol și reproduce jurisprudență relevantă a CIJ, analize și rapoarte ale organizațiilor internaționale guvernamentale (ONU, Consiliul Europei, OSCE și UE) și neguvernamentale (Human Rights Watch, Amnesty International). Rapoartele documentează abuzurile Federației Ruse și ale guvernului *de facto* din Crimeea și Sevastopol, abuzuri cu care s-au confruntat locuitorii ucraineni și tătari ai peninsulei.

La 31 august 2022, Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile omului a făcut publice „preocupările legate de drepturile omului în regiunea autonomă uigură Xinjiang, Republica Populară Chineză”. Condamnarea Chinei prin acest raport, la cel mai înalt nivel al organismelor dedicate protecției drepturilor omului în cadrul ONU, este un fapt de excepție având în vedere puterea Chinei de a influența funcționarea ONU. Dincolo de evaluarea juridică, un astfel de raport contează prin analiza contextului și prin descrierea faptelor aflate sub examinare. Documentul Înalțului Comisar reprezintă, am putea spune, o adevărată „monografie” a fenomenului, utilă și pentru oamenii Dreptului, și pentru decidenții politici, și pentru cercetătorii societății chineze și, cum să nu?, pentru ziariști doritori să informeze opinia publică. Am dorit să oferim o variantă în limba română a raportului – în acest număr, prima parte – și întrucât apariția *NRDO* pe Internet, cu statut de OPEN ACCESS, oferă accesul larg la o informație prețioasă pentru statutul drepturilor

omului în lume, rezistentă în timp. Sumarul acestei prime părți a raportului sugerează, apreciem, completitudinea investigațiilor: contextul represiunii împotriva comunității uigur și a altor comunități minoritare etnice predominant musulmane, prin folosirea abuzivă a acuzațiilor de terorism și extremism; cadrul juridic și de politici al Chinei privind combaterea terorismului și a „extremismului”; claritatea și domeniul de aplicare al conceptelor de „terorism” și „extremism”; metodologii aplicate pentru identificarea persoanelor suspectate și „de risc”; domeniul de aplicare și natura răspunsurilor la presupusul comportament „terorist sau „extremist”; amplitudinea competențelor de prevenire, de investigare și coercitive, precum și gradul de supraveghere și căile de atac; închisoarea și alte forme de privare de libertate; trimiterea la „Centrele de educație și formare profesională”; detenția prin sistemul de justiție penală.

Studiul profesorului Liviu Andreescu, „Schimbarea la față a libertății religioase în Statele Unite: pe marginea a două hotărâri recente ale Curții Supreme a SUA” subliniază influența a ceea ce se întâmplă în Statele Unite asupra libertății de religie în Europa. Schimbările de doctrină constituțională din America sunt reflectate în mai multe decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului.

Concluzia autorului ar fi că evoluțiile recente ale jurisprudenței constituționale americane în materia religiei au produs un dezechilibru în raport cu viziunea dominantă după anii șaizeci ai secolului trecut. Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a apropiat de noua perspectivă americană în câteva cazuri recente. Studiul analizează două cazuri, *Fernández Martínez c. Spaniei* (56030/07, din 15.05.2012) și *Sindicatul Păstorul cel Bun c. României* (2330/09, din 9.07.2013), care susțin neingerința statului în treburile bisericilor, chiar atunci când acesta acționează conform unor norme neutre și general aplicabile. Concluzia finală a autorului: „« excepționalismul religiei » care subîntinde perspectiva americană a protecției speciale a ajuns să joace un rol important în conceptualizarea globală a relațiilor dintre stat și biserică. Viziunea constituțională americană, care se apropie îngrijorător de tare de o *privilegiere* a religiei lipsită de contrapondere a separării, are, de aceea, de ce să ne preocupe într-o Europă unde pilonul separației a fost, istoric vorbind, în general absent sau atrofiat”.

Dezideriu Gergely, expert în chestiuni privind nediscriminarea și problematica romă, fost director al European Roma Rights Centre și fost membru în Colegiul Director al CNCD continuă în acest număr seria studiilor despre diferite aspecte ale sistemului de combatere a discriminării în România, în principal, prin integrarea Directivei 2000/43/CE și a Directivei 2000/78/CE în cadrul național. Sugerăm valoarea urmării articolelor semnate de Dezideriu Gergely în ansamblul lor, o explorare asiduă, consecventă, a aspectelor de drept ale protecției naționale împotriva discriminării dezvoltate sub cupola sistemului european de combatere a discriminării.